

[Time: Three Hours]

[ Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Answer all questions.
  2. Figures in the right indicated full marks.

- Q. 1** Answer the following in one or two sentences. (20)
- a) What is analytical Jurisprudence?
  - b) What is monistic theory?
  - c) Define solidary obligation?
  - d) 'Law is normative, not a natural' Explain this statement in two sentences.
  - e) Define 'immunity'.
  - f) What is 'Positive Morality'?
  - g) Define mediate possession.
  - h) 'Pacta Sunt servenda' – define.
  - i) Define Local custom
  - j) What is perfect right?
- Q. 2** Write short notes on any four of the following. (20)
- a) Judge made Law
  - b) Artificial Legal Person
  - c) Title
  - d) Power of supreme court under Act 142
  - e) Hohfield's right analysis
  - f) Sources of obligation.
- Q. 3** Answer any two (12)
- a) Nature is not only the order of things but also man's reason.
    - i. Explain the difference between divine reason and human reason.
    - ii. State the contribution of 'reason' in the development of natural law.

- b) The supreme court in its judgment held that, till its decision the disputed place will be possessed and controlled by Government.
- i. Does the Law protect the possession? Give reasons.
  - ii. Whether government's possession is valid? Why?
- c) 'A' grants his land to 'B' for life and if 'C' survives 'B', to 'C' absolutely.
- i. Identify the kind of the right of 'C' and explain the nature of such right
  - ii. 'B's right in the land is personal or proprietary? Explain.

Q. 4 Answer any four.

(48)

- a) What are the formal and material sources of Law? Discuss 'custom' as a source of law along with its essentials.
- b) Define ownership. Explain the kinds of ownership.
- c) Critically evaluate the status of unborn, dead and intoxicated person.
- d) What are the characteristics of legal right? Explain different kinds of legal rights.
- e) Critically examine the definition of law given under the sociological school of jurisprudence.
- f) What is the meaning of the term 'property'? Discuss the Kinds of property.

\*\*\*\*\*

[वेळ : तीन तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.  
एकूण गुण उजवीकडे दर्शविले आहेत.

- प्रश्न.१ सर्व प्रश्नांची उत्तरे एका किंवा दोन वाक्यात लिहा. २०
- अ. विश्लेषणात्मक न्याय तत्त्व शास्त्र म्हणजे काय?
- ब. मोनिस्टीक थिअरी कशास म्हणतात.
- क. एकाच प्रकारचे बंधन काय असते?
- ड. 'कायदा हा नैसर्गिक नसून नियमांचा बनलेला आहे' या विधानास दोन वाक्यात स्पष्ट करा.
- इ. उन्मुक्ती व्याख्या द्या.
- फ. सकारात्मक नैतिकता म्हणजे काय?
- ग. मध्यस्त ताबा म्हणजे काय?
- ह. पॅकटा सन्ट सरव्हेन्डा - व्याख्या द्या.
- ध. स्थानिक चालीरीती व्याख्या द्या.
- ज. परिपूर्ण हक्क म्हणजे काय?
- प्रश्न.२ कोणतेही चारांवर टिपा लिहा. २०
- अ. न्यायाधिगाने बनविलेले कायदे
- ब. कृत्रिम कायदेशीर व्यक्ति
- क. शीर्षक
- ड. अनुच्छेद १४२ अंतर्गत सर्वोच्च न्यायालयाची अधिकारिता
- इ. हॉफील्डचे हक्क विश्लेषण
- फ. बंधनाचे स्रोत

प्र.३ कोणतेही दोन लिहा.

- अ. निसर्ग म्हणजे केवळ जीवनातील गोष्टीची विशिष्ट मांडणी नसून मानवी तर्काचाही त्यामध्ये अंतर्भाव होतो.
- दैवी तर्क आणि मानवी तर्कामधील फरक सांगा.
  - नैसर्गिक कायदा बाढीमध्ये तर्काचे योगदान स्पष्ट करा.
- ब. सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयामध्ये सांगितले की, जोपर्यंत न्याय निर्णय दिला जात नाही तोपर्यंत यावादातील जागेचा ताबा सरकारकडे राहिल.
- कायदा ताब्यास संरक्षित करतो का?
  - यामध्ये सरकारचा ताबा वैध आहे का?
- क. 'अ' ने 'ब' यास आपली जमीन दिली आणि 'ब' नंतर 'क' ला ती जमीन मिळेल.
- 'क' चा हक्क स्पष्ट करा आणि त्या हक्काचे स्वरूप स्पष्ट करा.
  - 'ब' चा जमिनीतील हक्क व्यक्तिगत आहे की स्वामित्व विषयक आहे. स्पष्ट करा.

प्रश्न.४ कोणतेही चार लिहा.

- अ. कायद्याचे औपचारिक आणि महत्वाचे स्रोत कोणते? चालीरीती एक कायद्याचा स्रोत म्हणून स्पष्ट करा. त्याचबरोबर त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब. मालकी स्पष्ट करा. त्याचे विविध प्रकार सांगा.
- क. न जन्मलेले मूल, मृत आणि मद्यपान केलेली व्यक्ति यांचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- ड. कायदेशीर हक्कांची वैशिष्ट्ये सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- इ. सामाजिक न्याय शाखामध्ये दिलेल्या कायद्याच्या व्याख्येचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- फ. संपत्ती म्हणजे काय? संपत्तीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

\*\*\*\*\*